

Korupce a úplatkářství: Jan Chmelík, Zdeněk Tomica

Dušan Gaľo*

V roce 2011 vyšla v pražském nakladatelství Linde publikace *Korupce a úplatkářství* od autorské dvojice Jan Chmelík a Zdeněk Tomica. V obou případech se jedná o autory, kteří působí v oblasti trestního práva a jeho praktické aplikace. Zejména první jmenovaný je dobře znám svou publikační činností v této oblasti.

Publikace nesoucí název *Korupce a úplatkářství* už svým *podtitulem Charakteristika, způsoby páchání, právní aspekty, postupy při vyšetřování, protikorupční opatření, mezinárodní dokumenty* ukazuje ambici autorů pojmut tuto problematiku z pohledu více vědních disciplin a neomezovat se jen na pohled z pozice jejich povolání.

Publikace je rozdělena přehledně do osmi kapitol, z nichž každá je věnovaná jinému pohledu na problematiku. Pozitivně je nutno hodnotit snahu autorů neomezovat se jen na popis současné situace v této oblasti, resp. na referát o historickém vývoji. Jednotlivé kapitoly jsou věnovány základní charakteristice korupce a způsobům jejího páchání, základní charakteristice subjektů korupčního vztahu, právním aspektům korupce, právním a kriminalistickým postupům při vyšetřování korupce, protikorupčním opatřením, deliktivnímu jednání právnických osob a institutu agenta provokatéra a spolupracujícího obviněného. Tyto otázky autoři rozebírají z pohledu kriminologicko-sociologického, kriminalistického a zejména z pohledu právního. V přílohách publikace autoři, vědomi si skutečnosti, že jimi rozebíraná problematika se neomezuje jen na území České republiky, nabízejí znění vybraných mezinárodních dokumentů, které upravují snahy a závazky členů mezinárodního společenstva a stran těchto úmluv v boji s korupcí a úplatkářstvím. Mezi přílohami lze nalézt i *Kodex etiky zaměstnanců ve veřejné správě* a komentář autorů k vybraným ustanovením *Úmluvy o boji proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích*.

Obsah publikace, byť je tvořen osmi kapitolami, lze rozdělit do tří částí, které se nekryjí s kapitolami. Na-

lezeme zde část spíše sociologickou, dále část právní a část kriminalistickou.

V části sociologické, která je tvořena první kapitolou, autoři charakterizují problematiku korupce, její příčiny, důsledky a formy páchání. Autoři uvádějí více přístupů a pohledů na tento těžce uchopitelný a definovatelný problém. Pozitivně je nutno hodnotit terminologickou preciznost autorů, kdy odlišují pojmy korupce a úplatkářství a tohoto dělení se ve své publikaci důsledně drží. Kriminalistická část publikace je obsahově i délkou nejskromnější a omezuje se na popis kriminalistických a operativně pátracích činností používaných v trestních řízeních ve věcech trestných činů spojených s korupcí.

Nejobsáhlejší a současně i nejhodnotnější částí publikace jsou kapitoly zabývající se otázkou korupce z hlediska práva, zejména práva trestního. Autoři se zabývají právní úpravou korupce jak v České republice, tak v zahraničí a neopomíjejí ani dokumenty mezinárodního práva. Pozitivně právní výklady jsou doplněny úvahami a návrhy *de lege ferenda* v oblastech protikorupčních opatření, deliktivní odpovědnosti právnických osob, opatření proti výnosům z trestní činnosti, agenta provokatéra a spolupracujícího obviněného. Autoři zde nabízejí značně obsáhlý katalog opatření ke snížení míry korupce. Zajímavě působí úvahy o trestní odpovědnosti právnických osob, která v době vydání publikace ještě nebyla v platnosti. Jedná se tak spíše o úvahu k trestní odpovědnosti právnických osob s uvedením argumentů pro i proti tomuto institutu.

Celkově lze publikaci hodnotit jako přínosnou. Vzhledem k nesmírně širokému okruhu otázek, kterými se dílo zabývá, nebylo dost dobře možné zpracovat problematiku detailně. Autoři publikace nenabízejí žádná univerzální řešení problému korupce, což ostatně ani nebylo cílem publikace, nicméně však čtenářům nabízejí nastínění základních otázek a problémů spojených s korupčním jednáním a úvahy o možných způsobech zmírnění současné situace.

* Mgr. Dušan Gaľo, interní doktorand Katedry trestního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity, Brno.